

Geachte gemeenteraad,

Op 11 juni 2015 heeft de gemeenteraad de referendumverordening Krimpen aan den IJssel vastgesteld. Daarmee kunnen inwoners van de gemeente advies uitbrengen over een te nemen raadsbesluit. Dat kan op initiatief van de kiesgerechtigde burgers (een raadgevend referendum) of op initiatief van de raad (raadplegend referendum). In artikel 14 van de verordening zijn de bepalingen over de referendumcommissie vastgelegd. De referendumcommissie heeft onder andere de taak om advies uit te brengen over de vraagstelling van een referendum en de gemeenteraad gevraagd en ongevraagd te adviseren over de uitvoering van de verordening.

Op 9 en 30 juni 2016 heeft u de leden van de referendumcommissie Krimpen aan den IJssel (hierna: commissie) benoemd. Op 15 mei 2017 is de commissie voor het eerst bijeengekomen. Dat er enige tijd is verstreken tussen de benoeming en de eerste vergadering, heeft ermee te maken dat er gewacht is op de komst van de nieuwe griffier. In de eerste vergadering hebben de leden van de commissie besloten om in voorkomende gevallen mevrouw Marië Fabbriotti als voorzitter aan te wijzen.

Als een referendumprocedure in gang wordt gezet, vraagt dit het nodige van het gemeentebestuur, de organisatie en alle andere partijen die bij een referendum betrokken zijn. Om haar taken voor de gemeenteraad goed uit te kunnen voeren en ter voorbereiding op een mogelijke referendumprocedure, heeft de commissie de afgelopen periode de verordening doorgelicht. Daarbij is onder meer gekeken naar de helderheid, consistentie en uitvoerbaarheid van de verschillende stappen in de referendumprocedure.

Advies referendumcommissie

De commissie is van mening dat de verordening van Krimpen aan den IJssel de referendumprocedure in grote lijnen goed regelt. Tegelijkertijd ziet ze ook punten voor verbetering, die verder bijdragen aan een efficiënte en zorgvuldige procedure. Voor de leesbaarheid zijn de afzonderlijke suggesties van de commissie in de vorm van een artikelgewijze toelichting op de verordening gedaan. Hier is om praktische redenen voor gekozen. Het mag duidelijk zijn dat de voorgestelde wijzigingen en suggesties slechts het advies weergeven. De indiening en het wijzigen van de verordening zijn vanzelfsprekend een raadsbevoegdheid.

Algemeen

Een heldere procedure voorkomt te zijner tijd onduidelijkheden en maakt het referendum makkelijker uit te voeren. In de verordening is op onderdelen niet altijd duidelijk wie, wat doet en wanneer. De commissie adviseert de gemeenteraad daarom om in de verordening de verschillende fases, rollen en taken meer uit elkaar te halen en waar nodig van termijnen te voorzien. Daarbij is zo veel mogelijk aangesloten bij de VNG-modelverordening. In het bijzonder gaat het om de fasen van het inleidend en definitief verzoek (bij een raadgevend referendum) en de rol van de referendumcommissie. Zo was niet duidelijk wanneer de gemeenteraad de vraagstelling vaststelde. Dat is nu verhelderd, waardoor de doorlooptijd van de gehele referendumprocedure tegelijk is ingekort. Door aan te sluiten bij de modelverordening is de referendumcommissie tevens primair een adviesorgaan van de raad geworden, wat ook in lijn is met het gegeven dat het referendum een raadsinstrument is. Verder bleek na navraag dat artikel 4 (in ieder raadsvoorstel wordt aangegeven of het concept-besluit referendabel is of niet) in de praktijk in onbruik is geraakt. Om het artikel inhoudelijk te ondervangen, kan de raad er desgewenst voor kiezen om aan te sluiten bij de VNG-modelverordening en een advies over de toelaatbaarheid van een referendumverzoek onder te brengen bij de referendumcommissie.

Tot slot bevat het advies nog een aantal verduidelijkingen en redactionele verbeteringen. Voor een beter inzicht in de verschillende fases is een processchema opgesteld, dat als bijlage is meegezonden.

Nadere duiding

Bij het bespreken van de verordening heeft de commissie zich terughoudend opgesteld ten aanzien van de politieke keuzes die gemaakt zijn bij de vaststelling van de verordening. Omdat er geen artikelgewijze toelichting op de verordening bestaat, is naar de mening van de commissie op een punt nadere duiding welkom. Het gaat om de uitzonderingsgrond in artikel 3, lid 2p: *een referendum kan niet worden gehouden over een concept-besluit waarvan de totstandkoming, inwerkingtreding of uitvoering naar het oordeel van de gemeenteraad niet kan worden uitgesteld vanwege daarmee gemoeid belang.*

Als de uitzonderingsgrond breed wordt uitgelegd, dan zouden veel onderwerpen uitgesloten zijn van een referendum. De uitzonderingsgrond zou ook specifiek bedoeld kunnen zijn en alleen gaan over die gevallen waarin het belang van een tijdig besluit zo groot is, dat er redelijkerwijs niet kan worden gewacht op de uitkomst van een referendum (spoedeisendheid). Als dit laatste het geval is, dan biedt de modelverordening van de VNG u indien gewenst ook een handvat voor nadere specificering.

Een nadere concretisering van het begrip “daarmee gemoeid belang” in de verordening of toelichting draagt bij aan een helderder afwegingskader voor de beoordeling van de toelaatbaarheid van een verzoek.

Tot slot

De commissie heeft in zijn algemeenheid nog stilgestaan bij de vraag hoe de toepassing en hoogte van een drempelpercentage effect heeft op de opkomst en hoe eventueel ongewenst strategisch gedrag voorkomen kan worden. In het bijzonder heeft het gebruik van een drempelpercentage (in dit geval 30%) in de praktijk geleid tot discussies over hoe de uitkomst van een referendum geïdentificeerd moet worden in het geval de opkomst iets boven of

onder dat drempelpercentage uitvalt. Sommige referendumverordeningen bevatten verder een verwijzing naar een (aparte of algemene) subsidieverordening ter financiële ondersteuning van de campagnes die worden gevoerd in het kader van een referendum. De referendumverordening bevat geen bepaling op dat vlak. De commissie heeft echter gemeend dat in beide gevallen de keuzes vooral politiek zijn en zich om die reden minder lenen voor een ongevraagd advies. Als laatste heeft de commissie een Reglement over haar werkwijze opgesteld conform artikel 13 lid 5 van de referendumverordening. Het Reglement van over de werkwijze is ter informatie meegezonden.

Wij hopen met dit advies te hebben bijgedragen aan een referendumverordening die recht doet aan de inwoners, het bestuur en de gemeentelijke organisatie van Krimpen aan den IJssel. Vanzelfsprekend is de commissie altijd bereid om desgewenst het advies nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Mede namens de overige leden van de referendumcommissie,

M. Fabbricotti

M. Verhoev

Voorzitter

Secretaris

